

1919р. Бої за визволення Костополя

Біля Свято-Олександра Невського храму в м.Костополі знаходиться братська могила воїнів Армії УНР.

А історія цієї братської могили повертає нас у далекий 1919р., у лютий місяць. Це був один з найдраматичніших періодів в історії УНР. Уряд та військо після боїв з переважними силами більшовицьких військ змушені були залишити столицю України м.Київ. Тимчасово столицею Української держави стало місто Рівне, а навколишня Волинська земля була тим острівцем, де зберігалася українська влада. Місто Рівне також стало центром штабу Північної групи українських військ.

Північна група армії УНР, головнокомандуючим якою було призначено генерал-хорунжого Олександра Петровича Греківа, після короткого переформування завдала свій перший рішучий удар. Уже 17 лютого 1919р. розпочалися запеклі бої з більшовиками. А 20 та 21 лютого - вирішальні бої за залізничну станцію та місто Костопіль. У результаті дводенного бою з переважними силами московсько-більшовицьких окупантів війська Армії УНР відступили. Але коли з локомотивного депо станції Здолбунів підтягнулися українські бронепотяги, наступ було поновлено по всьому фронту.

24 лютого в результаті блискавичної операції більшовицькі війська зазнали нищівного розгрому і були звільнені Костопіль, Березне, Моквин, Малинськ, Немовичі, Сарни.

Під час бою за місто Костопіль 24 лютого було взято в

полон 2125 більшовиків та здобуто велику кількість трофеїв: 21 вагон зброї, 30 гармат, 70 кулеметів, 64 вагони харчів, фуражу, коней та іншої військової амуніції, один бронепотяг.

Більшовики втратили свого відомого командира, комдива 22 дивізії Р.К.К.А., колишнього полковника царської армії, запеклого російського шовініста Шестов'ятова, 50 червоних командирів і комісарів та 400 червоногвардійців.

Костопільсько-Сарненська операція була однією з найвизначніших військових операцій періоду визвольних змагань УНР. Однак були втрати і в лавах Українського війська. У бою за м.Костопіль смертю героїв полягли козаки Армії УНР, які з великими почестями були поховані біля стін Свято-Олександра Невського храму в Костополі.

У роки польської окупації силами членів українських патріотичних громадських організацій на братській могилі вояків Армії УНР було встановлено оригінальний пам'ятник з місцевого базальту. З приходом у 1939р. більшовиків була спроба його знищення.

На початку 90-х років активістами УНА-УНСО М.Степчуком та О.Войтовичем пам'ятник було відновлено. Тепер біля нього щороку відбуваються урочистості на честь героїв.

А 22 лютого 2004р. на фасаді залізничного вокзалу ст.Костопіль за ініціативою народного депутата України Василя Червонія було встановлено меморіальну дошку.

*Підготував Анатолій ВАКУЛКА,
директор Костопільського районного
красназничого музею.*